

बालनगरीची सफर

गणेश जाधव

म. टा. प्रतिनिधी, ठाणे

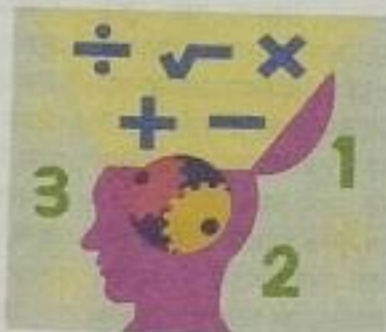
लहानशा पोळपाटावर पोळ्या लाटणारे चिमुकले हात... तर कुठे मन लावून घुसळले जाणारे ताक... एरवी आईने केलेल्या जेवणावर ताव मारणाऱ्या बच्चेकंपनीने शाळेच्या प्रदर्शनात मात्र घेट स्वयंपाकघर गाठले. सरस्वती मंदिर ट्रस्टच्या पूर्व प्राथमिक विभागातर्फे आयोजित करण्यात आलेल्या बालनगरीत विद्यार्थ्यांनी मनसोक्त धमाल केली. पालक आणि शिक्षक यांच्या एकत्रित प्रयत्नांतून कृतीशिक्षणाची माहिती देणारी ही कल्पक कलाकृती उलगडली.

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेचा पाया हा बालशिक्षण असल्याने पूर्वप्राथमिक वयोगटातील शिक्षण आनंददायी व्हावे, असा नारा देत सरस्वती मंदिर ट्रस्टतर्फे ही बालनगरी वसवण्यात आली आहे. एकूण पंधरा स्टॉल्समधून संवाद कौशल्य, भाषा

ज्ञान, प्राथमिक अंकगणित यांसारखे पुस्तकी विषय पुस्तकांशिवाय खेळांच्या माध्यमातून उलगडले जावे, असा प्रयत्न केला गेला. कल्पकतेच्या माध्यमातून अवेकविध खेळ, कलाकृती, हस्तकलेच्या वस्तू यांच्या आधारे मुलांना शिक्षण कसे देता येईल, यांचे प्रात्यक्षिक मांडण्यात आले आहे. चिड्ड्यांमधून विषय निवडून त्यावर साधलेला संवाद, त्यानंतर शिक्षकांची मिळणारी कौतुकाची थाप, विविध आवाजांमधून निर्माण होणारे भाषाकौशल्य यांसह श्रवणशक्ती, आकलन क्षमता यांचा कस लावणारे प्रकल्पही तयार करण्यात आले आहेत. पालक आणि शाळेतील शिक्षक यांच्या माध्यमातून स्टॉल्सचे नियोजन केले गेले असले तरी प्रत्येक स्टॉल्सचा केंद्रबिंदू विद्यार्थी असल्याने विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष सहभागाची संधी दिली जात आहे. विद्यार्थ्यांना व्यवहारज्ञान देण्यासाठी स्वतंत्र विभाग आहे. घरातील कामांची विद्यार्थ्यांना माहिती मिळावी तसेच

कामांतून साधला जाणारा व्यायाम यांसाठी भाजी चिरणे, पोळ्या लाटणे, ताक घुसळणे, तांदुळ निवडणे यांसारख्या सोप्या कामांचा आनंद मुलांना लुटता येत आहे. शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली सफाईदारपणे काम करणारी मुले हा पालकांसाठीही कौतुकाचा विषय ठरला आहे. या प्रदर्शनाचे उद्घाटन दिल्ली येथील एनसीईआरटीच्या सहाय्यक प्रोफेसर डॉ. रोमिला सोनी यांच्या हस्ते करण्यात आले. बालशिक्षणासाठी असलेल्या नियमांचे पालन करत अध्यापन करणे गरजेचे आहे. यंदाच्या बालनगरीत ही बाब दिसून आल्याचे समाधान आहे, मात्र शाळांमध्ये वर्षभर अशाच पद्धतीने शिक्षण होणे गरजेचे आहे. ज्या शिक्षणात विद्यार्थी आनंदाने सहभागी होतात, त्याच पद्धतीतील शिक्षणाची गरज असल्याचे मत प्रा. डॉ. रोमिला सोनी यांनी व्यक्त केले. बालनगरी आज रविवारीही सर्व विद्यार्थी तसेच पालकांसाठी खुली आहे.

टाण्यात भरणार शैक्षणिक जत्रा

बालनगरीचे आयोजन करण्यात आले आहे. संस्थेच्या पूर्व प्राथमिक मराठी व इंग्रजी माध्यमात या आनंददायी बालशिक्षणाचाच पुरस्कार केला जातो. त्या हसतखेळत बालशिक्षणाची प्रात्यक्षिके या बालनगरीतील विविध दालनांमधून फिरताना बघायला मिळणार आहेत. या वयोगटातील

सरस्वती मंदिर ट्रस्ट शाळेतील उपक्रम

मुलांचे पालक, शिक्षक, प्रशिक्षक किंवा त्यांच्यासाठी काम करणारे सर्वच याचा लाभ घेऊ शकणार आहेत. या बालनगरीत एकूण १२ दालनांची उभारणी होणार आहे. भाषाविकास - श्रवण व संभाषण, वाचनपूर्व ते वाचन, लेखनपूर्व ते लेखन, परिसर दालन, बौद्धिकविकास - गणितदालन दालन, ज्ञानेंद्रिय दालन, जीवनव्यवहार दालन, गाणी, नृत्य, पपेट दालने, मुक्तखेळ दालन, सामाजिक व भावनिक विकास दालन, कलाविकास दालन, स्थूलस्नायू विकास कृती अशी त्याची आखणी आहे.

या प्रत्येक दालनांना शिक्षणतज्ज्ञांची नावे दिली आहेत. जसे गणित दालनाला- पिआजे दालन म्हटले आहे. तर, ज्ञानेंद्रिय दालनाला मादाम मॉन्टेसोरीचे नाव दिले आहे. गाण्यांच्या दालनाला रवींद्रनाथांचे नाव दिले आहे. मुले दहा-दहाच्या गटाने दालनांतून फिरतील व तेथील शिक्षिका त्यांचे त्या विकासक्षेत्राचे पाठ घेईल. बालनगरीस भेट देणाऱ्यांना या पाठांचे प्रात्यक्षिक पाहावयास मिळतील. बालनगरीचे उद्घाटन दिल्ली येथील एनसीईआरटीच्या सहाय्यक प्रोफेसर डॉ. रोमिला सोनी यांच्या हस्ते होणार आहे. बालनगरीत सर्व शाळांमधील विद्यार्थ्यांना प्रवेश घेता येणार असल्याचे संस्थेचे विश्वस्त सुरेंद्र दिघे यांनी सांगितले.

मुक्तखेळ, बोलके पपेट्स, खेळातून उलगडत जाणारी गणिते अशा मनोरंजन तरीही अर्थपूर्ण विषयांच्या बालनगरीत विद्यार्थ्यांना विहार करता येणार आहे. टाण्यातील सरस्वती मंदिर ट्रस्ट शाळेत पूर्व प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणासंदर्भात 'एक शैक्षणिक जत्रा-बालनगरी' या उपक्रमाचे आयोजन शनिवार, ३० नोव्हेंबर आणि रविवार १ डिसेंबर रोजी करण्यात आले आहे. या बालनगरीत आपल्याला तीन ते सहा वयोगटातील मुलांच्या विकासक्षेत्रांच्या विविध दालनांची सफर घडणार आहे.

तीन ते सहा वयोगटातील मुलांच्या शिक्षणाच्या उल्लेख्य हिमीच 'बालशिक्षण' असा केला जातो. 'हसतखेळत शिक्षण' हा या बालशिक्षणाचा गाभा असल्याने या

Thane school holds 2-day learning festival for kids

Ankita G Menon

ankita.gopakumar@htlive.com

THANE: The Saraswati School in Naupada organised Balnagari, a two-day festival for children between the age of three and six on Saturday and Sunday.

The festival that commenced on Saturday, hosts an array of activities, including music, dance and puppetry. It was inaugurated by Dr Romila Soni, professor at NCERT, Delhi.

"This fiesta is organised with an aim to make the parents aware about children's fine motor and gross motor development, and sensory development through various play chambers. Through various activities that we have organised, children can develop language skills, logical mathematical perception and learn about environment," said Surendra Dighe, chairman, Saraswati Mandir Trust.

The school premises is decorated with paintings and colourful informative charts.

■ Students engaged in activities at Balnagari, organised at Saraswati School, Naupada on Saturday
PRAFUL GANGURDE/HT PHOTO

Akshata Raju, parent of 4-year-old Shrishti, said, "There were many engaging and effective learning activities for children. My daughter was intrigued to visit all the sections."

Soni, who was impressed with the school, said, "It is essential for students to learn while they are having fun and are involved in activities. They are very observant, and this is an age where they can grasp things easily."

PLAY AND LEARN

- What: Balnagari (for children upto 3-6 years)
- Where: Saraswati School, M G Road, Naupada
- When: November 30 and December 1, (Time: 9am to 2:30pm)

Uniformity must at pre-schools in country: Experts

Vinamrata.Borwankar@timesgroup.com

Mumbai: As the new national education policy aims to bring early childhood education under formal schooling, experts said there is a need to bring uniformity in pre-schools across the country in terms of learning, infrastructure and teacher qualifications.

Early education centres—playschool, nursery and kindergarten—serve as a ground to mould kids for primary and secondary education. However, currently, most are unregulated and not monitored on the academics front.

Romila Soni who is a member of a core committee of the National Council of Educational Research & Training's recently launched guidelines and curriculum for pre-schools lauded the move to merge pre-school which has been distinct from primary and secondary school levels. She was speaking at the Seeding Edufest organised by Saraswati Mandir Trust in Thane.

Soni said that bringing focus on early childhood education will also help increase enrolment in government schools. "Currently, enrolments are low and drop outs are high in government schools because children don't have the right, pressure-free environment to develop during the impressionable age of up to five years. Once there is an

NEW NATIONAL EDU POLICY

improvement in that, students will be able to grasp and learn better in class I and not be forced to drop out," she said.

An exhibition at the venue displayed the school's innovative teaching methods implemented at the pre-primary level.

The national council's guidelines outline that a pre-school teacher must meet educational qualifications as set by the National Council for Teacher Education, set the teacher-pupil ratio to 1:25 and outline how schools must create infrastructure conducive for a healthy environment for early education.

"We have also drafted the early learning outcomes for pre-schools which outline how much a child should be able to do at pre-schools. This will ensure that there is smooth transition to class I," said Soni.

The council is training over 42 lakh teachers through resource groups.